

Suomen Eduskunnan eduskuntaesityksen johdosta päättämä ehdotus laiksi kahdeksan tunnin työajasta.

Näillä valtiopäivillä on tehty eduskuntaesitys laiksi kahdeksan tunnin työajasta, ja on Eduskunta tämän esityksen säädetyssä järjestyksessä käsitellyt.

Kahdeksan tunnin työaika on Suomessa samaten kuin muissa maissa taloudellisen elämän ja varsinkin teollisuuden eri aloilla jo kauan ollut työntekijäin pyrkimysten lähimpänä päämääränä. Tämän tuntimäärän asettaminen päivittäisen työajan korkeimmaksi rajaksi perustuu siihen laajalti vakiintuneeseen käsitykseen, että ainoastaan siten voidaan turvata työntekijäin ruumiillinen terveys ja henkinen kehitys. Omaksuen tämän käsityskannan Eduskunta on sitä mieltä, että tällaisen työajan yleinen käytäntöön ottaminen ajan mittaan tietäisi laajojen kansankerrosten varsin tuntuvaan taloudellisen ja sivistyksellisen tason kohoamista ja siten tuottaisi yhteiskunnalle erittäin suuriarvoisia etuja.

Kahdeksan tunnin työajan yleinen voimaansaattaminen niillä aloilla, jotka mainitaan Eduskunnan hyväksymässä lakiehdotuksessa, ei Eduskunnan käsityksen mukaan kohtaa käytännössä voittamattomia esteitä. Tällainen työaika on viime kuukausina otettu käytäntöön useimmilla tehdasteollisuuden aloilla ja huomattavassa määrässä myöskin kauppa- ja käsityöliikkeissä. Yleisesti on se puheena olevana aikana toteutettu metalli-, saha-, puu-, paperi-, tekstiili-, kivi-, lasi- ja graafillisessa teollisuudessa sekä useissa ulkotöissä. Sitäpaitsi se on saatettu voimaan eräissä valtion töissä, kuten valtionrautateiden konepajoissa ja rautateiden rakennustöissä. Niinikään ovat monet kunnat päättäneet sovelluttaa

sitä omissa töissään. Kun työaika sunnuntai- ja juhlapäiväin edellisinä päivinä usein on määrätty tavallista lyhemmäksi, on työtuntien viikoittainen määrä etupäässä teollisuusaloilla tullut olemaan vähemmänkin kuin neljäkymmentäkahdeksan. Missä kahdeksan tunnin työaika vielä ei ole otettu käytäntöön, on se epäilemättä sopivalla työn järjestelyllä suuremmista vaikeuksista toteutettavissa, erittäinkin jos tämä järjestely saa erällä aloilla tapahtua niille soveltuvissa puitteissa. Mitä tulee yleistä liikennettä välittäviin yrityksiin ja yleisiin laitoksiin, voidaan kahdeksan tunnin työaika, mikäli sitä jo ei ole käytäntöön otettu, suuremmilla tai pienemmillä lisäkustannuksilla panna toimeen näilläkin aloilla, jos työn järjestelyä varten myönnetään riittävästi mahdollisuutta.

Suomessa ei useimmilla teollisuusaloilla vielä ole saavutettu mainittavaa kokemusta siitä, miten tällä tavoin lyhennetty työaika vaikuttaa tuotantoon. Mutta sikäli kuin työajan lyhentämisestä ja erittäinkin kahdeksan tunnin työajasta on Suomessa ja varsinkin muissa maissa saatu kokemusta, on jotenkin yleisesti tultu siihen tulokseen, että tuotantokustannukset ja yrityksen tuottavuus eivät, työtehon lisääntyessä ja työn laadun parantuessa, ajan mittaan huomattavasti muutu entistä epäedullisemmiksi tällaisen, usein sitäpaitsi tärkeitä teknillisiä parannuksia aiheuttavan muutoksen johdosta. Näin ollen ei myöskään näytä olevan riittävää aihetta siihen pelkoon, että kahdeksan-tuntisen työajan yleinen voimaansaattaminen tulisi ajan pitkään vaikeuttamaan maan teollisuuden kilpailua ulkomaisen teollisuuden kanssa. Siihen on sitä vähemmän syytä, kun täytyy pitää todennäköisenä, että tällainen työaika tulee ennen pitkää muissakin sivistysmaissa yleisesti otettavaksi käytäntöön. Erittäinkin näyttää sellaisilla teollisuusaloilla, joilla työtä tehdään kautta vuorokauden, tuotannon tarkoituksenmukainen teknillinen järjestely johtavan siihen, että kahden kaksitoistatuntisen vuoron sijasta otetaan käytäntöön kolmi-vuorojärjestelmä.

Näitä näkökohtia silmällä pitäen ja sen ohessa ottaen huomioon, että kahdeksan-tuntisen työajan yleistä ja pysyväistä voimaan saattamista ei käy jättäminen vapaiden työsovimusten ja hallinnollisten määräysten varaan, on Eduskunta ryhtynyt lainsäädäntötoimenpiteeseen kahdeksan-tuntisen työajan määrittämiseksi.

Kysymyksessä oleva laki on ulotettu käsittämään teollisuus- ja kauppaliikkeet ynnä muuta niihin verrattavaa liiketoimintaa sekä suurimmalta osaltaan erilaista liikennettä välittävät yritykset ja yleiset laitokset. Lain ulkopuolelle jäävät sellaiset toimialat kuin kotitalous, maanviljelys ja sen yhteydessä harjoitettavat elinkeinot sekä merenkulku, samoin kuin poliisi- ja palolaitokset, joiden erikoiset työolot eivät työajan suhteen näytä olevan järjestettävissä kysymyksessä olevan lain puitteissa.

Työntekijällä tarkoitetaan lakiehdotuksessa varsinaisten palkkatyöläisten ohella sellaisia liikeapulaisia, joilla ei ole johtavaa asemaa liikkeessä, sekä kulku- ynnä muissa yleisissä laitoksissa niiden palveluskuntaan kuuluvia henkilöitä. Näin ollen laki ei tulisi koskemaan lain vaikutuspiiriin kuuluvien yleisten laitosten virkamiehistöä eikä myöskään muita sellaisia henkilöitä, joita, kuten sairaanhoitajia taikka postinkuljettajia maalla ja maalaiskirjeenkantajia, ei voida lukea asianomaisten laitosten palveluskuntaan eikä niiden käyttämään varsinaiseen työväestöön.

Teollisuus- ja kauppaliikkeissä ynnä niihin verrattavissa yrityksissä voitaneen säännöllinen työaika useimmiten suoremmita vaikeuksista järjestää enintään kahdeksaksi tunniksi vuorokautta ja yhdeksäksikymmeneksi tunniksi kahta viikkoa kohti, mutta joissakin tapauksissa näyttää työn laatu vaativan väljempää, yksinomaan työtuntien viikottaisen määrän puitteisiin rajoittuvaa järjestelymahdollisuutta. Jos sen lisäksi työntekijän ja osaksi sitäpaitsi tarkastusviranomaisen suostumuksella sallitaan tarpeen vaatiessa enintään kahdensadanviidenkymmenen tunnin ylityö vuodessa, on työntekijän suojelus katsottava riittävästi tur-

vatuksi ja toisaalta on jätetty tarpeeksi mahdollisuutta järjestää työ tarkoituksenmukaisesti useimmilla näistä toimialoista ja erittäinkin myös sellaisilla, joilla liikkeen yhtämittainen käyttö on teknillisistä syistä välttämätön. Mutta niissä yrityksissä sovellettavaksi, jotka tarkoittavat puutavaran ajoa, lauttausta ja uittoa tai tavaran lastausta ja purkamista, on edellämainittu työajan säännöttely liian ahdas. Näillä aloilla voitaneen työ sopivasti järjestää, jos sallittujen työntuntien korkeimmaksi rajaksi pannaan neljää viikkoa kohti laskettuna se tuntimäärä, joka vastaa keskimäärin neljäkymmenen kahdeksan tunnin viikottaista työaikaa. Tällä tavoin määrätty säännöllinen työaika soveltuu epäilemättä myöskin konttoritöitä varten, joissa kuukausi- ja varsinkin vuositilien laatiminen vaatii poikkeuksellisen pitkää työaikaa.

Mitä tulee työajan pituuteen liikenteestä huolehtivissa yrityksissä ja yleisissä laitoksissa, on sen järjestelyssä otettava huomioon eräitä erikoisseikkoja. Hankittujen tietojen mukaan ei säännöllistä työaikaa rautateillä sovi laissa määrätä päivittäisen eikä kahtakaan viikkoa kohti lasketun tuntiluvun mukaan, vaan on aikarajaksi asetettava neljää viikkoa kohti laskettu tuntimäärä. Eräillä muillakin toimialoilla, kuten maalla harjoitetun automobiililiikenteen, vanginvartiain toimittaman vankeinkuljetuksen ja osaksi posti- ja tullitoimen alalla, on niinkään suurempi liikunta-ala työajan järjestelyssä tarpeen. Kun lisäksi yleensäkin ei näytä olevan syytä niillä, enimmäkseen valtion tai kunnan välittömän määräysvallan alaisilla aloilla, joista tässä on kysymys, aivan yksityiskohtaisesti säännöstellä työaikaa, on sopivinta, pysyttämällä ylityötä varten varattava vuotuinen tuntimäärä yhtä suurena kuin teollisuus- ja kauppa-alalla, määrätä pisin säännöllinen työaika kaikilla näilläkin aloilla sadaksi yhdeksäksikymmeneksi kahdeksi tunniksi neljän viikon aikana. Siihen nähden, että kahdeksan tunnin työajan käytäntöön ottaminen näinkin säännösteltynä voi puheenaolevilla aloilla kohdata voittamattomia vaikeuksia, näyttää sitäpaitsi olevan välttämätöntä, että Senaatti saa oikeuden erikoistapauksissa, tarkastusviranomaisen sitä puoltaessa,

lyhyeksi ajaksi kerrallaan määrätä poikkeuksia tässä esitettyyn työajan järjestelyyn.

Sen työajan lisäksi, mikä tällä tavoin tulisi työnantajan käytettäväksi, on varattava mahdollisuutta lisätyön teettämiseen silloin, kun aivan poikkeukselliset seikat sitä vaativat. Puheenaolevaan lakiin onkin senvuoksi otettu erikoinen hätätyötä koskeva säännös.

Samaten on Eduskunta katsonut tarpeelliseksi ottaa lakiehdotukseen määräyksen, että työntekijälle on sunnuntain ajaksi tai muuna viikon aikana annettava vähintään kolmenkymmenen tunnin yhtämittainen vapaus työstä.

Edellä esitetyille perusteille rakennettu laki ei luonnollisesti voi sisältää muuta kuin ne yleiset säännökset, joiden mukaan työaika kysymyksessä olevilla, mitä erilaisimmilla aloilla on järjestettävä. Tarkemmat määräykset lain soveltamisesta niille toimialoille, joilla yksityiskohtaisempi säännöstely on tarpeen, ja erittäinkin liikennettä välittäviin yrityksiin ja yleisiin laitoksiin, on jätetty Senaatin antamain tai sen määräysten mukaan annettavain ohjeiden varaan. Samoin jää Senaatin asiaksi järjestää lain noudattamisen valvonta.

Hyväksymänsä lakiehdotuksen yksityiskohdista Eduskunta huomauttaa seuraavaa.

Eduskunta on katsonut asianmukaiseksi jakaa lain alaisiksi saatettavat liikkeet, yritykset ja laitokset kahteen eri ryhmään, joista toinen käsittää teollisuus- ja kauppaliikkeet ynnä niihin verrattavat toimialat, ja toinen liikennettä välittävät yritykset sekä yleiset laitokset. Tällainen jaottelu on tarpeellinen senvuoksi, että jälkimäiseen ryhmään luetut liikkeet ja laitokset on, niinkuin edellä on mainittu, eräissä suhteissa asetettu toisenlaiseen asemaan kuin muut lain alaiset toimialat. Siten käy myös mahdolliseksi eri ryhmien suhteen eri tavoin määritellä lain suojeluksen alaiset henkilöt. Samantapaisia näkökohtia silmällä pitäen on Eduskunta sen ohessa erittäin maininnut lain alaisina laitoksina tullilaitoksen, kanavat ja vankilat sekä toisaalta selvästi sulkenut sen piiristä kotitalouden ja maanviljelyksen sivuelinkeinoineen.

2 §. Tämän lain määräysten alaisia ovat sellaiset meijerit, joita ei käytetä maatalouden välittömässä yhteydessä, vaan jotka ovat erillisiä liikeyrityksiä. Eduskunta on kuitenkin pitänyt tarpeellisena näihin meijereihin nähden sallia sovellettavaksi sitä poikkeussäännöstä, joka mainitaan 2 §:n 3 momentissa.

3 §. Kun ei ole näyttänyt olevan syytä itse laissa määrätä, mikä viranomainen saisi toimekseen valvoa lain noudattamista, on 3 §:ssä, samaten kuin muuallakin lakiehdotuksessa, puheenaolevasta viranomaisesta käytetty nimitystä tarkastusviranomainen.

Kun on luonnollista, että ylityöstä maksettavaa korotettua palkkaa määrättäessä myöskin luonnossa saadut palkka-
edut on otettava huomioon, ei siitä ole lakiehdotukseen pantu nimenomaista säännöstä.

4—10 §. Lakiehdotuksen 4—10 §:n säännökset on, eräiltä kohdin jonkun verran muutettuina, otettu Eduskunnan vuonna 1909 päättämästä asetuksesta, joka koskee työtä teollisuudessa eräissä muissa ammateissa. Kuitenkin on ensiksimmäntuun pykälään tehty sellainen lisäys, että hätätyön teettäminen on sallittua silloinkin, kun työn keskeyttäminen aiheuttaisi omaisuuden, tavaran tai raaka-aineen pilaantumisen tai hukkaantumisen. Edelleen on sunnuntailepoa koskevaa säännöstä rajoitettu niin, että se ei estä teettämästä hätätyötä, eikä sitä myöskään sovelleteta niihin tapauksiin, joissa työn teknillinen laatu ei salli työtä valvovien erikoisten ammattilaisten täydellistä työstä vapauttamista.

11 §. Mitä tulee työnantajan edustajaa koskevaan erityiseen rangaistusmääräykseen, on Eduskunta pitänyt tarkoituksenmukaisena asettaa edustajan tässä suhteessa työnantajan veroiseksi. Samalla on katsottu asianmukaiseksi ottaa lakiin sellaisia tapauksia tarkoittava erikoissäännös, jolloin työnantajana on valtio, kunta tai seurakunta ja jolloin lakia rikko-
va virkamies niinmuodoin ei toimi omaksi edukseen ja on muutenkin tarkemman valvonnan alaisena.

13 §. Siihen nähden, että lain soveltaminen muutamilla aloilla ei ole mahdollinen aivan läheisessä tulevaisuudessa,

on lakiehdotukseen otettu säännös, jonka nojalla lain toimeenpano eräillä aloilla voidaan tarvittaessa siirtää jonkun verran tuonnemmaksi.

Edellä esitetyn perusteella Eduskunta kunnioittaen ilmoittaa,

että Eduskunta on hyväksynyt Eduskunnan myötävaikutuksella määrättävällä tavalla vahvistettavaksi ja voimaan saatettavaksi seuraavan lakiehdotuksen:

Laki

kahdeksan tunnin työajasta.

1 §.

Tämän lain alaisia ovat:

1) alempana mainitut liikkeet ja yritykset, sikäli kuin niissä käytetään työntekijöinä muita kuin puolisoa ja omia lapsia:

a) käsityö- ja tehdasliikkeet sekä muut teollisuusamatit;

b) rakennusten ja satamain sekä ratain, siltain, teiden ja muiden kulkulaitosten rakentaminen, korjaus ja kunnossapito;

c) pelastus- ja sukellustoiminta;

d) saunat ja kylpylät;

e) raivaus-, perkaus-, kuivaus- ja puhtaanapitotyöt;

f) metsän- ja halonhakkuu;

g) puutavaran ajo, lauttaus ja uitto;

h) tavaran lastaus ja punkaminen;

i) kauppa-, konttori- ja varastoliikkeet;

k) ravintola-, hotelli- ja kahvilaliikkeet; ynnä

l) liikkeet ja yritykset, jotka on pidettävä edellämaintujen veroisina; sekä

2) alempana mainitut liikkeet ja laitokset, mikäli niissä käytetään palvelus- ja työväkeä:

- a) rautatie- ja raitiotieliikenne, posti-, tulli- ja puhelinlaitokset ynnä kanavat;
- b) automobiililiikenne ja ajurinliike;
- c) sairaalat ja vankilat; sekä
- d) liikkeet ja laitokset, jotka on pidettävä edellämaintujen veroisina.

Mitä tässä laissa säädetään, koskee myös sellaista liikettä ja yritystä, jota valtio, kunta, seurakunta, yhdistys tai laitos pitää, vaikka sitä ei harjoitetaakaan elinkeinona.

Tämä laki ei koske kotitaloutta, maanviljelystä ja sen sivuelinkeinoja eikä välittömästi maatalouden yhteydessä toimitettavia töitä.

2 §.

Työntekijää ei saa 1 §:n 1 momentin 1) kohdassa mainituissa liikkeissä ja yrityksissä alempana tässä pykälässä mainituin poikkeuksin pitää säännöllisessä työssä enempää kuin kahdeksan tuntia vuorokaudessa eikä enempää kuin yhdeksänkymmentäkuusi tuntia kahdessa viikossa.

Milloin työn teknillinen laatu tai muut pakottavat seikat niin vaativat, saa työntekijää pitää työssä enemmän kuin kahdeksan tuntia vuorokaudessa, viikkotuntien lukua siten kuitenkin lisäämättä.

Liikkeissä ja yrityksissä, jotka tarkoittavat puutavaran ajoa, lauttausta ja uittoa tai tavaran lastausta ja purkamista, sekä konttoritöissä ja meijereissä kuin myös niissä liikkeissä ja laitoksissa, jotka mainitaan 1 §:n 1 momentin 2) kohdassa, älköön työntekijää pidettävä säännöllisessä työssä enempää kuin satayhdeksänkymmentäkaksi tuntia neljän viikon aikana.

Kaivos- ja vuoriteollisuudessa lasketaan kaivokseen laskeutuminen ja kaivoksesta nouseminen työaikaan; samoin myös muussa työssä kulkeminen työnantajan määräämästä lähtöpaikasta varsinaiseen työnsuorituspaikkaan sekä sieltä määrättyyn lähtöpaikkaan palaaminen.

3 §.

Sen työajan lisäksi, mikä 2 §:n 1 momentissa mainitaan, sallittakoon työntekijää hänen suostumuksellaan pitää ylitöissä enintään kymmenen tuntia viikossa ja 2 §:n 3 momentissa mainitun työajan lisäksi neljäkymmentä tuntia neljän viikon aikana, ei kuitenkaan kummassakaan tapauksessa enempää kuin sataviisikymmentä tuntia vuodessa, sekä sitäpaitsi tarkastusviranomaisen luvalla, milloin työn säännöllinen jatkuminen välttämättä niin vaatii, lisäksi korkeintaan sata tuntia vuodessa.

Ylityöstä, mikä tehdään päivittäisen työajan lisäksi, maksetaan kahdelta ensimmäiseltä tunnulta vähintään viidelläkymmenellä prosentilla ja sen jälkeen vähintään sadalla prosentilla korotettu palkka.

4 §.

Kun luonnontapahtuma, tapaturma tai muu vaara uhkaa tahi on keskeyttänyt työn taikka milloin työn keskeyttäminen aiheuttaisi omaisuuden, tavaran tai raaka-aineen pilaantumisen tai hukkaantumisen, saa 2 ja 3 §:ssä säädettyjä työaikoja, mikäli nuo seikat vaativat, kohtuullisesti pidentää, ei kuitenkaan kauemmin kuin neljän viikon aikana. Sellaista työtä ei lueta 3 §:ssä mainittuun ylityöaikaan.

Siten toimeenpannusta työajan pitennyksestä on työnantajan tarkastusviranomaiselle viipymättä lähetettävä ilmoitus, jossa on tarkasti mainittava toimenpiteen syy sekä pitennyksen laajuus ja kestävyys. Tarkastusviranomaisen tulee, tutkittuaan asianlaatua, joko jättää asia tuon ilmoituksen varaan tahi ryhtyä toimenpiteisiin pitennyksen rajoittamiseksi tai lakkauttamiseksi.

Mitä 3 §:n 2 momentissa on säädetty ylityöstä maksettavasta palkasta, sovellettakoon myös tällaiseen hätätööhön.

5 §.

Sunnuntain ajaksi on työntekijälle annettava vähintään kolmekymmentä tuntia kestävä yhtäjaksoinen vapaus työstä. Ellei tämä kuitenkaan ole mahdollista, annetakoon vastaava vapaus muuna viikon aikana.

Näitä määräyksiä alkoon kuitenkin sovellettako 4 §:ssä mainittuihin tapauksiin, eikä niihin, joissa työn tekeminen laatu ei salli työtä valvovien erikoisten ammattilaisien täydellistä työstä vapauttamista.

6 §.

Jos työaika 1 §:n 1 momentin 1) kohdassa mainituissa liikkeissä ja yrityksissä on kahdeksan tuntia vuorokaudessa eikä työ ole järjestetty säännöllisesti vaihtuviin kahdeksan tunnin vuoroihin, on työntekijälle työn aikana annettava ainakin yksi säännöllinen, vähintään tunnin kestävä lepoaika, jonka aikana hän saakoon esteettömästi poistua työpaikalta. Tämä ei kuitenkaan koske sellaisia työntekijöitä, joiden työpaikalla olo on työn jatkumiselle välttämätön.

Milloin työ on järjestetty säännöllisesti vaihtuviin enintään kahdeksan tunnin vuoroihin, on työntekijälle annettava joko vähintään puolen tunnin ruokailuloma tai tilaisuutta syömiseen työn aikana.

Lepoaikaa tai ruokailuaikaa alkoon luettako työaikaan, milloin työntekijä saa esteettömästi niiden aikana poistua työpaikalta.

7 §.

Tehdyistä ylitoista ja hätätoista sekä näistä maksetuista palkoista on työnantaja velvollinen pitämään luetteloa, joka on vaadittaessa näytettävä tarkastusviranomaiselle sekä työntekijäin valtuutetulle.

Jos työntekijät sitä vaativat, on työnantaja velvollinen antamaan maksutta kuukausittain otteen tästä luettelosta työntekijäin valtuutetulle.

8 §.

Jokaisessa tämän lain alaisessa liikkeessä, työhuoneessa tai varsinaisessa työpaikassa on työnantajan toimesta tämä laki ja tiedonanto käytännössä olevasta työtuntijärjestelmästä pidettävä sopivalla paikalla nähtävänä.

Työtuntijärjestelmästä on tehtävä mahdollisimman pian ilmoitus tarkastusviranomaiselle.

9 §.

Työnantaja olkoon kielletty pitentämästä tässä laissa säädettyjä työaikoja antamalla työtä kotona tehtäväksi.

10 §.

Tämän lain noudattamista valvoo asianomainen tarkastus sillä tavalla kuin siitä erittäin säädetään.

11 §.

Jos työnantaja tai hänen edustajansa yksityisessä liikkeessä, yrityksessä tai laitoksessa, rikkoo tämän lain työaikaa koskevia säännöksiä, rangaistakoon vähintään viiden ja enintään kahdenkymmenenviiden markan sakolla jokaista työntekijää kohti, jota hän on vastoin tätä lakia pitänyt työssä, ja kutakin vuorokautta kohti, jona työntekijää on lainvastaisesti pidetty työssä, ei kuitenkaan enemmällä kuin kaikkiaan kymmentuhannen markan sakolla. Jos rikos on tapahtunut tarkastusviranomaisen kiellosta huolimatta taikka jos rikos uusitaan, olkoon sakko enintään viisikymmentä markkaa kutakin työntekijää ja vuorokautta kohti, ei kuitenkaan kaikkiaan enempää kuin kaksikymmentätuhatta markkaa.

Työnantaja tai hänen edustajansa, joka muuten rikkoo tämän lain määräyksiä, rangaistakoon vähintään kahdenkymmenenviiden ja enintään tuhannen markan sakolla.

Milloin työnantajana on valtio, kunta tai seurakunta, rangaistakoon sitä virkamiestä, joka on vastuunalainen lain noudattamisesta, vähintään kahdenkymmenenviiden ja enintään tuhannen markan sakolla taikka, jos rikos uusitaan, enintään kahdentuhannen markan sakolla.

12 §.

Tarkempia määräyksiä tämän lain soveltamisesta antaa Suomen senaatti.

Milloin lain käytäntöön soveltaminen 1 §:n 1 momentin 2) kohdassa mainituilla aloilla työn teknillisen laadun, vuodenajan tai muiden pakottavain seikkain vuoksi ei ole mah-

dollinen, on Senaatilla, tarkastusviranomaisen sitä puoltaessa, valta määrätä poikkeuksia tämän lain mukaiseen työn järjestykseen enintään yhdeksi vuodeksi kerrallaan.

13 §.

Tämä laki astuu voimaan kolmen kuukauden kuluttua sen vahvistamisesta. Senaatilla on kuitenkin valta myöntää toimeenpanoon nähden lykkäystä, enintään kuudeksi kuukaudeksi, niillä aloilla, joilla lain aikaisempi toimeenpano kohtaa voittamattomia esteitä.

Tällä lailla kumotaan tai muutetaan, lukuunottamatta lasten työaika koskevia säännöksiä, ne voimassaolevat lainsäädännökset ja muut määräykset, jotka ovat ristiriidassa tämän lain kanssa.

Kysymyksessä olevan lakiehdotuksen mukaan olisi täysikasvuisten työntekijäin työaika muun muassa niillä ammattialoilla, joita Eduskunnan 1909 vuoden toisilla valtiopäivillä hyväksymä asetus työstä teollisuus- ynnä eräissä muissa ammateissa koskee, säännösteltävä olennaisesti toisin kuin mainitussa asetuksessa on tapahtunut. Tämä asetus on näin ollen aikaisemmin vahvistettava. Sitäpaitsi on ennen tätä lakia saatava vahvistetuksi Eduskunnan niinkään 1909 vuoden toisilla valtiopäivillä hyväksymä asetus ammattientarkastuksesta, koska nyt kysymyksessä oleva laki edellyttää, että ammattientarkastus on järjestetty mainitun asetuksen mukaisille perusteille.

Eduskunta lausuu sen vuoksi käsityksenään,

että Eduskunnan vuonna 1909 päättämät asetukset työstä teollisuus- ynnä eräissä muissa ammateissa ja ammattientarkastuksesta ovat Eduskunnan myötävaikutuksella määrättävällä tavalla vahvistettavat, ennenkuin laki kahdeksan tunnin työajasta vahvistetaan.

Eduskunnalla on kysymyksessä olevaa lakiehdotusta valmistessaan ollut harkittavana, olisiko myös sairaanhoito- henkilökunta sekä erinäisten yleisten laitosten, erittäinkin rautatie- ja postilaitoksen, alempi virkamiehistö saatettava mainitun lain suojeluksen alaiseksi. Siihen nähden, että kahdeksan tunnin päivittäisen työajan soveltaminen sairaanhoitajatoimessa kohtaisi melkoisten lisäkustannusten sekä asuntojen ja hoitajien puutteen takia nykyään suuria vaikeuksia, erittäinkin mitä tulee maaseudun pieniin sairaaloihin ja synnytyslaitoksiin, ja kun ei näytä olevan tarkoitukseenmukaista puheenaolevassa laissa säännöstellä virkamiehistön työoloja, ei Eduskunta ole ulottanut lakiehdotusta käsittelemään näitä henkilöryhmiä. Kun Eduskunta kuitenkin on sitä mieltä, että näidenkin työaika olisi saatava lailla rajoitetuksi, anoo Eduskunta,

että Hallitus ensi tilassa asettaisi komitean tutkimaan, millä tavoin sairaanhoitohenkilökunnan ja erinäisissä yleisissä laitoksissa palvelevien alempien virkamiesten työaika voitaisiin lailla määrätä noudattamalla, mikäli mahdollista, niitä perusteita, jotka säädetään laissa kahdeksan tunnin työajasta, ja

että Hallitus komitean hankkiman selvityksen pohjalla antaisi Eduskunnalle esityksen asiasta.

Helsingissä 14 päivänä heinäkuuta 1917.

Helsingissä, Suomen Senaatin kirjapainossa, 1917.
